

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/28/2022
Identifikačné číslo spisu:	2520010221
Dátum vydania rozhodnutia:	14.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2520010221.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 14. septembra 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného Ľ. F. pre zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 155 ods. 1 Trestného zákona o dovolaní obvineného Ľ. F. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/1/2021, z 11. februára 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ľ. F. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 8T/66/2020, z 28. októbra 2020 [pozn.: ktorého vyhláseniu predchádzalo zo strany okresného súdu prijatie vyhlásenia obvineného F. o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe v zmysle § 257 ods. 1 písm. b), ods. 7 Trestného poriadku] bol obvinený Ľ. F. uznaný za vinného zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 155 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že dňa 2. apríla 2020 asi o 19:30 hod. v T. na ulici M., vo dvore areálu bývalého doliečovacieho ústavu Nemocnice A. Wintera (tzv. V.), po tom, čo mu jeho priateľka X. V. oznámila, že sa s ním rozchádza a berie si svoje osobné veci z doliečovacieho ústavu, v ktorom spoločne bývali, po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov prišiel na svojom bicykli za svojou priateľkou X. V., pričom mal pri sebe mačetu s dĺžkou čepele 44 cm a nôž s hnedou rúčkou zn. Beaver, následne pristúpil ku V. J., dcére X. V., ktorej mačetou jedenkrát sekol do oblasti hlavy - od ucha po čelo vpravo, po tom, čo poškodená V. J. začala od neho utekať, tupou stranou mačety udrel raz do oblasti krku X. V., svojím konaním tak V. J. spôsobil sečnú ranu pravej strany hlavy siahajúcu od pravej ušnice až k čelu vpravo v dĺžke asi 20 cm, zlomeninu pravého jarmového oblúka a bočnej steny pravej očnice s posunom kostných úlomkov do očnice, zakrvácanie do spojivkového vaku pravého očného bulbu s krvným výronom viečok pravého oka a v dôsledku obranného mechanizmu poškodenej jej spôsobil sečno-reznú ranu IV. prsta ľavej ruky o dĺžke cca 2 cm, ktoré zranenia si vyžiadali odôvodnenú dobu liečenie štyri týždne, pričom vzhľadom na útočný predmet a intenzitu útoku mohlo dôjsť k vzniku ťažkého zranenia ako aj ohrozeniu života poškodenej V. J., a tohto konania sa dopustil napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 1T/176/2008, z 10. februára 2010, právoplatným dňa 10. mája 2011, bol obžalovaný Ľ. F.

odsúdený za zločin zabitia podľa § 148 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a iné a za to mu bol uložený úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 8 (osem) rokov a 4 (štyri) mesiace so zaradením do ústavu so stredným stupňom strázenia, pričom na základe žiadosti obžalovaného Ľ. F. o obnovu konania bola uznesením Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 2Nt/1/2015, z 9. marca 2015 povolená obnova konania v trestnej veci odsúdeného Ľ. F. a bol zrušený rozsudok Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 1T/176/2008, z 22. apríla 2009 v časti výroku o treste, následným rozsudkom Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 1T/176/2008, z 13. apríla 2015, právoplatným dňa 30. júla 2015, bol Ľ. F. odsúdený na úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 7 (sedem) rokov a 4 (štyri) mesiace so zaradením do ústavu so stredným stupňom strázenia, ktorý vykonal dňa 26. júla 2017.

Za to okresný súd obvinenému uložil podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 36 písm. l), písm. n), resp. § 37 písm. m) Trestného zákona a za použitia § 38 ods. 3, ods. 5 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov a 6 (šesť) mesiacov s tým, že obvineného na výkon trestu podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Okresný súd obvinenému uložil podľa § 76 ods. 2, § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad vo výmere 2 (dvoch) rokov. Podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona obvinenému uložil trest prepadnutia veci - 1 ks mačety s dĺžkou čepele 44 cm s perforovanou čepeľou a 1 ks noža s hnedou rúčkou s nápisom na ľavej strane čepele „Beaver“ a s nápisom na pravej strane čepele „Stainless 420 Steel“ s puzdrom hnejdej farby.

Postupom podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd uložil obvinenému povinnosť nahradiť škodu poškodeným: Sociálna poisťovňa, a. s., a Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., vo výške 398,00 Eur, resp. 700,91 Eur a podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodenú V. J. odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces alebo na konanie pred iným príslušným orgánom.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, rozhodujúci na podklade odvolania obvineného - podaného v „obmedzenom“ rozsahu, a síce čo do časti voči výroku o treste - proti rozsudku okresného súdu rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/1/2021, z 11. februára 2021 tak, že odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti citovanému uzneseniu krajského súdu podal obvinený Ľ. F. dovolanie dôvodiac naplnením dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu), argumentujúc v podstate nasledovne.

„Trvám na tom, že základnou zložkou spravodlivého procesu je právo na obhajobu a v rámci nej možnosť aspoň raz kontradiktórnym spôsobom vypočuť svedka, ktorého výpoveď má podstatný význam pre rozhodnutie. Túto možnosť som nemal. Neboli vytvorené podmienky pre plné uplatnenie mojich procesných práv obvineného, bolo porušené moje právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a aj čl. 50 ods. 3 Ústavy. Právo klásť otázky svedkom, ktorých výpoveď mala podstatný význam pre rozhodnutie, mi bolo odňaté. Nebol som pri výsluchoch. Trvám na tom, že tým boli zásadným spôsobom porušené moje práva na obhajobu. Trvám na tom, že som nebol odsúdený zákonným spôsobom ... mám za to, že pri preskúvaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia, proti ktorým je podané dovolanie ako aj správnosti postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu so zameraním na dôvody dovolania, bude zistené zásadné porušenie práv na obhajobu, že bolo porušené zásadným spôsobom právo obvineného na obhajobu“.

Obvinený s poukazom na § 2 ods. 9 Trestného poriadku doplnil, že „... Táto základná zásada trestného konania bola porušená. Nespočíva totiž len v práve zvoliť si obhajcu a radíť sa s ním, ale aj v celom rade práv, ktoré slúžia na dosiahnutie objektívneho a spravodlivého výsledku trestného konania. Medzi ne nepatria len práva podávať námietky, opravné prostriedky a podobne, ale aj práva týkajúce sa priameho vyjadrenia sa k dôkazom, k návrhom, ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa obvinenému kladú za vinu, možnosť kladenia otázok svedkom, právo byť pri výsluchoch svedkov a podávať návrhy na vykonanie dôkazov a podobne. Obvinený má právo v konaní vypočuť svedkov i znalcov a klásť im otázky. Obvinený môže uplatňovať svoje práva sám. Pri rozhodovaní o treste nebola vypočutá znalkyňa ani

svedkovia. Mám za to, že bude nutné zopakovať konanie, v ktorom bude nutné opätovne a dôsledne za mojej účasti - zákonným spôsobom - vykonať výsluch znalkyne a svedkov, ktorých výpovede sú dôležité pre ukladanie trestu a umožniť mi vyjadriť sa. V konaní nebola venovaná žiadna pozornosť výpovediam znalkyne a svedkov, ktorých výpovede mohli mať vplyv na výšku trestu. Rozhodnutie nie je spravodlivé. Som poškodený tým, že uvedené výpovede neboli vôbec vykonané. Nemal som možnosť na súde položiť otázku znalkyni ani svedkom - X. V. a V. J.. Považujem za nespravodlivé, že nebolo v mojom prípade aplikované príslušné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR. Moje práva na obhajobu boli dotknuté aj tým, že súd pri ukladaní trestu nepostupoval podľa zjednocujúceho stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016, publikovaného pod č. 44 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdom SR 5/2017 (ďalej len „Stanovisko R 44/2017“). Podľa stanoviska R 44/2017 v prípade prijatia vyhlásenia obžalovaného o uznaní viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného zákona (pozn.: správne má byť Trestného poriadku) možno použiť per analogiam a pri použití argumentu a minori ad maius ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, uložiť trest znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom stanovenú trestnú sadzbu, keďže v prípade uznania viny páchatel' (ako procesne obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny, dokonca bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o výške uloženého trestu. Keďže ide o uznanie viny bez garancie, mimoriadne zníženie trestu je tu ešte dôvodnejšie, ide o procesnú logiku vzdania sa práva na (kompletné) súdne konanie, v rámci ktorého je vecne správne mimoriadne zníženie trestu. Rozhodnutie o treste nie je spravodlivé. Urobil som na hlavnom pojednávaní vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že som vinný, čím som sa vzdal práva na kompletne súdne konanie a dokazovanie pred súdom a umožnil som súdu zjednodušený procesný postup bez nutnosti dokazovania vo vzťahu k vine, a preto bolo vecne správne zmiernenie trestu o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby, a to bez ohľadu na ďalšie okolnosti. Vtedy by to bolo rozhodnutie, vzhľadom na Stanovisko R 44/2017, spravodlivé. Každý má právo na to, aby jeho trestná vec bola spravodlivo prejednaná. Moja trestná vec nebola spravodlivo prejednaná.

Navrhujem, aby dovolací súd:

- podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozhodnutím Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 8T/66/2020, z 28. októbra 2020 bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 1, 2 a 7 Trestného poriadku a § 34 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvineného,
- podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozhodnutie Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 8T/66/2020, z 28. októbra 2020 a rozhodnutie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/1/2021, z 11. februára 2021 obsahovo nadväzujúce, pretože vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratilo podklad,
- podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Piešťany, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol“.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka a síce, že

„Mám za to, že rozsudok Okresného súdu Piešťany ... v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave ... je zákonný, vydaný v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného zákona a Trestného poriadku, na základe riadne a zákonne ustáleného skutkového a právneho stavu veci Som však toho názoru, že nie sú splnené dôvody dovolania v zmysle § 371 Trestného poriadku, a to z nasledovných dôvodov. ... obvinený Ľ. F. bol riadne už v prípravnom konaní poučený o svojich právach a poučenie o práve zvoliť si obhajcu sa nachádza v písomnej podobe priamo nad jeho podpisom, ktorým potvrdil, že poučeniu porozumel. Vzhľadom k tomu, že obvinený si obhajcu nezvolil a v jeho prípade sa jednalo o povinnú obhajobu v zmysle § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, bola obvinenému ... ustanovená obhajkyňa Mgr. Zuzana Jedličková. V priebehu prípravného konania sa obhajkyňa aktívne zúčastňovala výsluchov svedkýň - poškodených X. V. a V. J.. Dňa 24. apríla 2020 bola obhajkyňa prítomná na výsluchu poškodenej V. J. a dňa 29. júla 2020 bola prítomná na výsluchu poškodenej X. V..

Obžalovaný Ľ. F. na hlavnom pojednávaní konanom 28. októbra 2020 urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, teda, že je vinný zo spáchania skutku tak, ako mu je kladený za vinu obžalobou ... V dôsledku vyhlásenia v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktoré urobil ... okresný súd v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku postupoval primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), g) a h) Trestného poriadku, pričom obžalovaný na všetky otázky

odpovedal odpoveďou „áno“. V zmysle § 257 ods. 6 Trestného poriadku bolo zistené stanovisko prokurátorky, ktorá navrhla vyhlásenie obžalovaného prijať. Okresný súd vyhlásil uznesenie v zmysle § 257 ods. 7 Trestného poriadku, ktorým prijal vyhlásenie obžalovaného, že je vinný zo spáchania skutku tak, ako mu je kladený za vinu vo výroku rozsudku okresného súdu. V dôsledku prijatia tohto vyhlásenia obžalovaného, ktorý sa ku skutku priznal, okresný súd nevykonával vo veci dokazovanie o vine, ale len dôkazy súvisiace s výrokom o treste, o ochrannom opatrení a o náhrade škody.

Vzhľadom na to, že v danom prípade prvostupňový súd v zmysle § 257 ods. 7 Trestného poriadku vyhlásenie obžalovaného prijal, nebol dôvod na to, aby boli v predmetnej trestnej veci vypočuté svedkyne X. V. a V. J., nakoľko tieto sa vyjadrovali k samotným okolnostiam skutku. Ohľadom nevypočutia znalkyne MUDr. Dany Šedivej uvádzam, že na hlavnom pojednávaní 28. októbra 2020 bol prečítaný znalecký posudok znalkyne ... a to v zmysle § 268 ods. 2 Trestného poriadku, nakoľko znalkyňa bola pred podaním znaleckého posudku poučená podľa § 144 Trestného poriadku, neboli pochybnosti o správnosti a úplnosti znaleckého posudku a prokurátorka ako aj obžalovaný s čítaním znaleckého posudku súhlasili. Nevykonanie dokazovania v rozsahu predpokladanom obvineným a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nie je možné uplatniť ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu zásadným porušením práva na obhajobu ... sa rozumie stav, keď obvinený vôbec nemal obhajcu, alebo ho nemal po určitú časť trestného konania, hoci ho mal mať a orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť, nakoľko nie sú splnené dôvody dovolania v zmysle § 371 Trestného poriadku“.

K vyjadreniu prokurátorky predložil obvinený Ľ. F. vlastnou rukou spísané podanie označené ako „Vyjadrenie k vyjadreniu prokuratúry, lebo boli porušené ľudské práva na obhajobu“, v ktorého rámci uviedol nasledovné.

„ ... ja som svoju vinu priznal od začiatku, aj keď som si vôbec nič nepamätal, čo potvrdila aj MUDr. U., ktorá priznala, že išlo o tzv. okno a toto nebolo vôbec prečítané, ako aj námietky na kvalifikáciu skutku, ktorá bola zaslaná na Okresnú prokuratúru. To, že som spravil vyhlásenie, som urobil z dôvodu výšky trestu, ktorá mi hrozila, lebo sa nikto nezaoberal právnu kvalifikáciu skutku a pritom Krajský súd TT toto však vzhliadol, ale nemohol o tom rozhodnúť, nakoľko toto nebolo spomenuté v odvolaní, ktoré za mňa napísala a odosielala moja právna zástupkyňa. Naďalej uvádzam aj to, že vyšetrovateľ zamietal moje návrhy na dokazovanie, ktoré som sa snažil získať, ako aj konfrontácie, aby som preukázal, že skutok sa stal úplne inak, ako mi je dávaný za vinu a musel som sa k nemu priznať z dôvodu vysokého trestu. Som za to, že skutok sa stal úplne inak, ako mi ho dali za vinu, lebo na dôkazovom materiáli sa nenachádzajú žiadne didaktické stopy a ani odtlačky. Zo strany polície ako aj vyšetrovateľa bolo zmarené vyšetrovanie v tom zmysle, že neboli vykonané úkony, ktoré mohli objasniť skutok v tom, ako sa mohol stať, nakoľko ja som mal výpadok pamäte. Z vyšetrovania aj obhliadky činu vyplýva, že dvere na dome boli odomknuté, stálo tam aj auto, ktoré tam už pri obhliadke nebolo, dôkazový materiál sa našiel až po niekoľkých hodinách, a to potvrdili aj príslušníci Mestskej polície vo svojich výpovediach, ako aj to, že menovanú som vôbec neudrel po krku, čo vypovedal aj príslušník polície. Takisto mi bolo zamietnuté aj to, aby bol spravený ďalší úkon súvisiaci s posudkom lekára, ktorý vyhotovil, lebo keby to bolo podľa toho, ako to on napísal, tak poškodená by nemohla prejsť vyše 0,5 km v behu na políciu. Z dôvodu, že nebolo riadne vykonané vyšetrovanie a ja som nemohol na svoju obranurobiť žiadne úkony, tak bolo porušené právo na obhajobu a musel som priznať vinu v plnom rozsahu. Pri vynesení rozsudku mi taktiež bolo zamietnuté mimoriadne zníženie trestu, a to len preto, že súd nadobudol presvedčenie a z ochrany, aby som nepokračoval v ďalšej trestnej činnosti. Chcem uviesť, že veľmi ľutujem toho, čo sa stalo, ale som toho názoru, že skutok a rozsudok sú nespravodlivé a že neboli dodržané práva na obhajobu a dokazovanie skutku. Preto žiadam, aby bolo rozhodnuté tak, ako navrhuje moja právna zástupkyňa“.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku) a spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (čo do výroku o uloženom treste) a o tomto bolo rozhodnuté [hoci rozhodnutiu odvolacieho súdu predchádzalo okresným súdom prijaté vyhlásenie o vine obvineného v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku].

Tým bola splnená podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku pre jeho prerokovanie, nakoľko naposledy označené ustanovenie Trestného poriadku vyjadruje zásadu, že podaniu dovolania (okrem tých procesných situácií, kedy je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti) musí predchádzať uplatnenie riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa (v konkrétnom prípade ide o odvolanie podané obvineným F. proti výroku o treste).

V predmetnej trestnej veci platí, že ak sa obvinený odvolal „len“ proti výroku o treste [na podklade okresným súdom skôr prijatého vyhlásenia obvineného o vine v zmysle § 257 ods. 1 písm. b), ods. 5 a 7 Trestného poriadku] a predmetom prieskumu odvolacieho súdu bol práve a len výrok o treste, nemôže obvinený právne účinným spôsobom svojim dovolaním napadnúť aj „otázku viny“.

V takom prípade totiž „neexistuje“ právny záver odvolacieho súdu ohľadom súdom prvého stupňa prijatého vyhlásenia o vine z právno - kvalifikačného hľadiska, nakoľko o ňom krajský súd vecne nerozhodoval. „Možnosť“ takéhoto rozhodovania v zmysle naznačeného je vylúčená práve s poukazom na § 257 ods. 5 Trestného poriadku v spojení s § 372 ods. 1 Trestného poriadku. To znamená, že s poukazom na skôr vyjadrené nie je splnená podmienka uplatnenia riadneho opravného prostriedku - odvolania - v „potrebnom“ rozsahu (aj vo vzťahu k výroku o vine).

Ak k uvedenému pristupuje skutočnosť, že vyhláseniu odsudzujúceho rozsudku súdom prvého stupňa predchádzalo vyhlásenie obvineného o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, je s takýmto vyhlásením (samozrejme za predpokladu, že súd vyhlásenie obžalovaného o vine prijal s poukazom na § 257 ods. 7 Trestného poriadku) spojený procesný následok podrobne opísaný v ods. 8 naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku - vyhlásenie súdu, že dokazovanie v rozsahu obžalovaným „priznanej“ trestnej činnosti nevykoná.

Z toho plynie záver, že v dôsledku aplikovania vyššie citovaných ustanovení Trestného poriadku je vylúčené ďalej na podklade obvineným podaného dovolania skúmať aj výrok o vine (okrem prípadného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko tento vôbec nebol predmetom prieskumu súdom prvého stupňa (v spojení s uznesením odvolacieho súdu) v dôsledku dobrovoľného vzdania sa práva na kontradiktórne prejednanie trestnej veci zo strany obvineného. Povedané inými slovami, skutkový podklad uvedený vo výrokovej časti podanej obžaloby bol súdom prvého stupňa právne konformným spôsobom v celom rozsahu akceptovaný. To znamená, že pre obvineného neexistuje predmet, ktorý by bol spôsobilý byť „atakovaný“ dovolacími námietkami akokoľvek sa dotýkajúcimi výroku o vine (priznanej obvineným).

Čo sa týka skôr zmienenej prípustnosti dovolania podopretého o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, tak aj v takom prípade je oprávnenou osobou len minister spravodlivosti a nie obvinený (k tomu sa najvyšší súd podrobnejšie vyjadri v ďalšej časti tohto uznesenia nižšie).

Súhrnne vzaté platí, že pokiaľ obvinený v konaní pred súdom prvého stupňa využil právo urobiť vyhlásenie o vine zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe [§ 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] a súd prvého stupňa toto vyhlásenie prijal, obvinený tak stratil možnosť predmetné vyhlásenie o vine „odvolať“ a zároveň v tomto rozsahu (t. j. v rozsahu priznania viny) podať riadny, resp. mimoriadny opravný prostriedok.

Odhliadnuc od skôr uvedeného je podstatným záver, že pokiaľ ide o dovolacie námietky obvineného uplatnené voči výroku o treste, v tom zodpovedajúcej časti je obvinený osobou oprávnenou na podanie dovolania.

Tým je súčasne založená prieskumná povinnosť najvyššieho súdu ohľadom posúdenia skutočnosti, či obvineným namietané chyby zodpovedajú (resp. celkom zjavne nezodpovedajú) niektorému z dôvodov dovolania, ktoré obvinený bol oprávnený uplatniť a či tieto boli, alebo zjavne neboli naplnené, príp. preukázané.

Najvyšší súd vyššie formulovaný záver podopiera aj o poukaz na obsah nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 143/2020, zo 7. júla 2020, v ktorého zmysle je povinný zohľadniť okolnosť, že dovolanie obvineného smeruje aj proti výroku o treste (nielen proti výroku o vine), nakoľko ustanovenie § 257 ods. 5 Trestného poriadku treba interpretovať ako „dotýkajúce sa“ priznania viny a s tým spojenej „nenapadnuteľnosti“ rozhodnutia dovolaním - čo sa týka výroku o vine.

Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie obvineného L. F. je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a to s poukazom na nasledovné.

+ + +

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie.

Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do právoplatnosti rozhodnutia (napadnutého dovolaním), ktoré je zásadnou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť je vlastnosťou rozhodnutia, ktorá v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Nezmeniteľnosť rozhodnutia znamená, že v rámci konania, v ktorom bolo vydané, nemožno o veci, ktorá bola jeho predmetom, naďalej pokračovať, resp. ju „nanovo“ prejednať. Preto sú možnosti podania dovolania (vrátane dovolacích dôvodov) striktné obmedzené; potenciálne „široké“ ponímania uplatnenia tohto mimoriadneho opravného prostriedku by nesporne mohla založiť takú procesnú situáciu, kedy by konanie pred dovolacím súdom bolo v zásade konaním pred „ďalšou riadnou opravnou inštanciou“ a dovolanie tak chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

V rámci dotknutého dovolacieho dôvodu obvinený F. v zásade namietal, že nemal možnosť aspoň raz kontradiktórnym spôsobom vypočuť svedka, ktorého výpoveď má podstatný význam pre rozhodnutie a bolo mu odňaté právo klásť takýmto svedkom otázky; na ich výsluchoch nebol prítomný. Rovnako tak mu nebolo umožnené klásť otázky znalkyniam ani svedkom na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa, zatiaľ čo znalkyňa ani svedkovia neboli vypočutí pri rozhodovaní o treste.

Vô vzťahu k takto konkretizovaným dovolacím námietkam obvineného je potrebné poukázať na uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 6 Tdo 3/2016, zo 14. apríla 2016, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 12, roč. 2017, v zmysle ktorého ustanovenia § 257 ods. 5, resp. § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku. Proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) a proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku), dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby [§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Trestného poriadku].

Z toho vyplýva záver, že osobou oprávnenou na podanie dovolania proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia o vine obvineného (v časti týkajúcej sa výroku o vine) je iba minister spravodlivosti,

pričom jeho oprávnenie na podanie dovolania je v tomto prípade limitované uplatnením jediného dovolacieho dôvodu, a to dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Keďže obvinený na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa 28. októbra 2020 urobil vyhlásenie o tom, že je vinný zo spáchania skutku a prvostupňový súd toto jeho vyhlásenie prijal, proti výroku o vine s poukazom na vyššie uvedené nie je oprávnený podať dovolanie.

Najvyšší súd nad rámec uvedeného dodáva, že procesný postup súdu pri rozhodovaní o tom, či vyhlásenie obžalovaného podľa § 257 ods. 1 písm. b), prípadne písm. c) Trestného poriadku (ne) prijme, je upravený v § 257 ods. 5 Trestného poriadku.

Tento postup spočíva z niekoľkých na seba nadväzujúcich procesných úkonov súdu slúžiacim k zisteniu, či obžalovaný

- a) rozumie, čo tvorí podstatu skutku, ktorý sa mu kladie za vinu,
- b) bol ako obvinený poučený o svojich právach, najmä o práve na obhajobu, či mu bola daná možnosť na slobodnú voľbu obhajcu a či sa s obhajcom mohol radieť o spôsobe obhajoby,
- c) rozumie právnej kvalifikácii skutku ako trestného činu,
- d) bol oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestné činy jemu kladené za vinu,
- e) je jeho priznanie a uznanie viny za spáchaný skutok, ktorý sa v obžalobe kvalifikuje ako určitý trestný čin, vykonané dobrovoľne.

S ohľadom na závažnosť dôsledkov súdom akceptovaného vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b), resp. písm. c) Trestného poriadku je potrebné, aby bol obžalovaný (v konkrétnom prípade obvinený F.) o ich význame poučený predsedom senátu, resp. samosudcom v zásade duplicitným spôsobom. Duplicita poučovacej (manudukčnej) povinnosti súdu spočíva v tom, že (prípadnému) vyhláseniu obžalovaného podľa naposledy označených ustanovení Trestného poriadku predchádza poučenie obvineného predsedom senátu, resp. samosudcom o následkoch tohto vyhlásenia v rozsahu podľa § 257 ods. 5 a 8 Trestného poriadku (viď § 257 ods. 2 Trestného poriadku).

Možno konštatovať, že zámer zákonodarcu je v tomto smere pomerne zreteľný - spočíva v zabezpečení čo najväčšmi možnej miery istoty o dostatočnej „vedomosti“ obžalovaného ohľadom vážnosti a významu prípadného vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) alebo c) Trestného poriadku. Obsahom poučenia podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku (ktoré je potrebné zo strany súdu predniesť už po vyhlásení obžalovaného) je totiž iba poukaz na neodvolateľnosť vyhlásenia a neprípustnosť podania riadneho (odvolania) alebo mimoriadneho opravného prostriedku [dovolania - výmúc už skôr zmienený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku „cestou“ ministra spravodlivosti].

Procesným dôsledkom uznesenia súdu podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku [t. j. prijatia vyhlásenia obžalovaného podľa ods. 1 písm. b), prípadne písm. c) dotknutého ustanovenia Trestného poriadku] je následné nevykonanie dokazovania v rozsahu, v akom obžalovaný (v predmetnej trestnej veci obvinený F.) priznal spáchanie skutku a naopak - vykonanie len tých dôkazov, ktoré súvisia s (prípadným) „nepriznaným“ skutkom alebo skutkami, trestom, náhradou škody alebo ochranným opatrením.

Čo sa týka práv obvineného, nemožno opomenúť na postup opísaný v predchádzajúcom odseku nadväzujúce procesné „strádanie“, spočívajúce v dobrovoľnej strate aktívnej legitímácie (práva) obvineného na podanie odvolania v rozsahu čo do výroku o („priznanej“) vine a dovolania v zmysle skôr vyjadrených právnych úvah. Ide pritom o právne dôsledky, o ktorých je obžalovaný výslovne poučený pred vyhlásením uznesenia podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku súdom prvého stupňa).

K tomu pristupuje prezumpcia, že obvinený vykonaním vyhlásenia o vine na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa deklaroval svoju „spokojnosť“ s (aj tými - pre jeho osobnú budúcnosť „najhoršími“) dôsledkami nasledujúcimi prijatím jeho vyhlásenia o vine - vrátane „najvyššie hroziacej“ výmere uloženého trestu [viď § 257 ods. 5 v spojení s § 333 ods. 3 písm. g) Trestného poriadku] a „dobrovoľne“ rezignoval na svoje práva, medzi ktoré nepochybne patrí aj jeho právo podať dovolanie. Tým súčasne obvinený „potvrdil“ znenie odsudzujúceho výroku o vine, ktorý pozostáva zo skutkovej

vety a právnej vety (právna veta a právna kvalifikácia skutku opísaného v skutkovej vete podľa príslušného ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona).

Napriek uvedenému je z obsahu podaného dovolania zrejmé, že obvinený svoje dovolacie námietky koncentruje vo fakticky dominantnej časti voči výroku o vine, a síce spôsobom, že „atakuje“ správnosť a úplnosť zisteného skutku, za súčasného údajného porušenia jeho práva na obhajobu (prostredníctvom námietok, v ktorých podstatnom zmysle došlo k nerešpektovaniu zásady kontradiktórnosti trestného konania).

S prihliadnutím na zákonom podrobne upravené procesné dôsledky prijatia takéhoto vyhlásenia súdom v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku takto formulované dovolacie námietky za daného procesného „stavu“ nemôžu pred dovolacím súdom kvalifikovane „obstáť“. Ide o skutkové námietky smerujúce proti výroku o vine (z dôvodu, že spochybňujú, resp. poukazujú na nedostatky ohľadom už ustáleného a obvineným dobrovoľne „priznaného“ skutkového stavu a jeho právnej kvalifikácie), ktorého ďalší prieskum (či už na podklade odvolania alebo dovolania podaného obvineným) je s odkazom na skôr rozvedené skutočnosti vylúčený.

Námietky obvineného smerujúce proti skutkovým zisteniam (napr. proti spôsobu a procesu vykonaného dokazovania, resp. hodnotení výsledkov údajne chybné vykonaných výsluchov svedkov a znalca ako „kľúčových“) sú neprípustné, keďže v konečnom dôsledku smerujú proti výroku o vine rozsudku okresného súdu, ktorému predchádzalo prijatie vyhlásenia obvineného o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Toto vyhlásenie je zároveň potrebné vnímať ako prejav súhlasu obvineného so vzdaním sa práva na kontradiktórne prejednanie výroku o vine pred okresným súdom a súčasne ako jasný a dobrovoľný prejav vôle, ktorým sa obvinený Ľ. F. v danom rozsahu vzdal aj svojho práva na odvolanie, resp. dovolanie.

Práve vyššie uvádzané skutočnosti predstavujú dôvody, vysvetľujúce postup okresného súdu, ktorý nevykonával dôkazy súvisiace s priznaným skutkom - sústredil sa „len“ na dokazovanie ohľadom skutočností relevantných pre výrok o treste ako aj o ochrannom opatrení, resp. povinnosti obvineného nahradiť škodu spôsobenú trestným činom.

Najvyšší súd poznamenáva, že vyššie vyjadrenými právnymi závermi sa celkom zrejme riadil už odvolací súd, ktorý na str. 8, ods. tretí a štvrtý svojho uznesenia vymedzil rámec svojej prieskumnej povinnosti, vzťahujúcej sa výlučne na výrok o treste.

Tak ako odvolací súd, ani najvyšší súd nemôže z dôvodu prijatia vyhlásenia obvineného o vine zasahovať do skutkových zistení, ktoré tvoria podklad skutkovej vety ustálenej rozsudkom okresného súdu a ktorými je v konkrétnej trestnej veci viazaný. Tým samým preto podané dovolanie v časti čo do výroku o vine nespĺňa procesnú podmienku využitia riadneho opravného prostriedku, o ktorom bolo rozhodnuté meritórne (viď napr. R 48/2014-I.) v zmysle § 372 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku.

Najvyšší súd sumarizuje.

Okresný súd obvineného Ľ. F. ešte pred prijatím jeho vyhlásenia, v súlade s § 257 ods. 5 Trestného poriadku poučil, že súdom prijaté vyhlásenie o vine ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Citované ustanovenie § 257 ods. 5 Trestného poriadku pritom podľa stabilnej judikatúry najvyššieho súdu (R 12/2017, resp. aj ZSP 60/2016) nemožno vnímať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to konkrétne s § 369 ods. 1, ods. 2 a § 372 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku.

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 písm. a) a b) Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku, obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Výrok o vine rozsudku okresného súdu, ktorý bol prijatý na základe vyhlásenia obvineného o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, neprešiel vecným prieskumom odvolacieho súdu [k tomu pozri aj § 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku]. Má povahu prvostupňového rozhodnutia, a preto jedinou osobou oprávnenou na podanie dovolania [výlučne z dôvodu zásadného porušenia práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] proti takémuto výroku, je minister spravodlivosti v zmysle § 369 ods. 1 Trestného poriadku.

Žiada sa dodať, že súdom prijaté vyhlásenie o vine ako aj súdom prijaté vyhlásenie obvineného, že nepopiera spáchanie skutku, spôsobuje významné procesné následky, keďže v danom rozsahu ex lege vylučuje preskúmavanie skutkového stavu konštatovaného výrokom obžaloby a tam určenej právnej kvalifikácie v zmysle ich „odobrenia“ súdom na podklade pozitívneho stanoviska obvineného.

Inak tomu nebolo ani v prípade obvineného F., ktorý sa dobrovoľne „vzdal“ možnosti ustálenia skutkového stavu v zmysle § 278 ods. 2 Trestného poriadku (ak nejde o prípad podania obžaloby po konaní o návrhu na dohodu o vine a treste podľa § 232 ods. 5 alebo 6, súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané). Okresný súd vo vzťahu ku skutku, z ktorého spáchania bol obvinený uznaný za vinného, nepostupoval podľa zásady ústnosti a bezprostrednosti a nijak nehodnotil kvantitatívny alebo kvalitatívny podklad skutku opísaného v skutkovej vete výrokovej časti obžaloby, nakoľko s poukazom na § 257 ods. 8 veta prvá Trestného poriadku okrem iného platí, že súd dokazovanie v obžalovaným „priznanom“ rozsahu spáchania skutku nevykoná. Jediným „podkladom“ pre „odobrenie“ skutkových okolností a skutku per se tak, ako je tento uvedený v podanej obžalobe preto bolo a zostáva v zásade výlučne priznanie obvineného, čo je procesná konzekvencia plne súladná s relevantnými ustanoveniami Trestného poriadku tak, ako najvyšší súd podrobne konkretizoval v skoršej časti tohto uznesenia.

+ + +

Ako ale najvyšší súd naznačil v skoršom texte tohto uznesenia, záver najvyššieho súdu týkajúci sa výroku o vine nemožno vziať na dovolaní napadnutý výrok o treste.

Najvyšší súd po oboznámení sa s obsahom podaného dovolania nezistil naplnenie niektorého z dôvodov dovolania (riadiac sa princípom tzv. „námietkovej“ viazanosti - viď R 120/2012) a s argumentáciou obvineného sa nestotožnil.

Námietky obvineného L. F., ktorými sa menovaný v zásade domáhal vyslovenia „nespravodlivosti“ uloženého trestu v dôsledku pochybenia skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov, ktorého sa mali tak okresný, ako aj odvolací súd dopustiť na podklade „nerešpektovania“ záverov stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Tpj 55/2016, z 27 júna 2017, publikovaných v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 44/2017, totiž nenapĺňajú žiaden dovolací dôvod.

Najvyšší súd považuje pre prehľadnosť za potrebné odcitovať aspoň v stručnosti časť dotknutého stanoviska:

„Ak možno páchateľovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno (teda nie obligatórne) naposledy označené ustanovenie per analogiam a pri použití argumentu a minori ad maius [od menšieho k väčšiemu) použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku (po prijatí takeého vyhlásenia súdom)], keďže páchateľ (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu“.

Vyššie vyjadrená právna veta vychádza z argumentačného podkladu, že je namieste, aby súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine (rovnako právne rovnocenného vyhlásenia o nepopretí spáchania činu) mal možnosť, no v žiadnom prípade povinnosť pristúpiť za použitia analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok ako pri schválení dohody o vine a treste. Keďže ide o uznanie viny bez garancie alebo predpokladu určitého (pre obžalovaného priaznivého) rozhodnutia o treste, možnosť (opätovne je nutné zdôrazniť, že nie povinnosť) mimoriadne znížiť trest je tu ešte dôvodnejšia. Ide o procesnú logiku vzdania sa práva na (kompletné) súdne konanie [pozn.: čo podopiera vyššie uvádzané závery najvyššieho súdu ohľadom „dôsledkov“ akceptovania dobrovoľného vyhlásenia obvineného v zmysle § 257 ods. 1 písm. b), resp. písm. c) Trestného poriadku], v rámci ktorej je vhodné a vecne správne umožniť, ale nie obligatórne „prikázať“ v takýchto procesných situáciách konajúcim a rozhodujúcim súdom použiť príslušné ustanovenia Trestného zákona upravujúce mimoriadne zníženie trestu.

Nakoľko výrok o vine v tomto prípade nepodlieha vecnému prieskumu zo strany dovolacieho súdu, možno s ohľadom na obsah podaného dovolania poukázať na závery vyplývajúce zo stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu (S 5/2011), podľa ktorého ak nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. V označenom stanovisku sa súčasne konštatuje, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody sa svojou povahou a významom primkyňa k všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmeru v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl., a preto na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno formálne podradiť pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia v zmysle dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) a h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak [podľa písm. i)] rozhodnutie je založené na nesprávnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť, resp., [podľa písm. h)] bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) a h) Trestného poriadku možno špecifikovať tak, že ostatne označený dôvod dovolania je špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa výhradne k výroku o treste.

Práve tento právny záver má právno-aplikačný dopad spočívajúci v tom, že okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste možno tento výrok napadnúť len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Podstatnou je však zásadná skutočnosť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku - ako ani iný dovolací dôvod - nemôže byť naplnený s poukazom na primeranosť (výšku) druhu uloženého trestu, ak je tento v zmysle Trestného zákona prípustný a uložený v rámci zákonom

upravenej trestnej sadzby. Týmto spôsobom je súčasne v princípe vylúčená možnosť „úspešne“ sa domáhať naplnenia dotknutého dôvodu dovolania napr. na základe okolnosti, že nebolo použité ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu (§ 39 a nasl. Trestného zákona) - okrem príkladmo takej modelovej situácie, ak predmetné ustanovenie § 39 a nasl. Trestného zákona síce použité bolo, ale súd v rozhodnutí napadnutom dovolaním neuviedol žiadnu okolnosť, ktorá je podkladom použitia ustanovenia § 39 a nasl. Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu (viď napr. R 57/2007, R 58/2007, R 5/2011, R 51/2014 a i.).

Ak sa preto obvinený F. domáha na podklade ním formulovaných dovolacích námietok vyslovenia porušenia zákona v intenzite napĺňajúcej dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je potrebné predovšetkým uviesť, že všetky odseky obsiahnuté v ustanovení § 39 a nasl. Trestného zákona sú fakultatívneho charakteru. Povedané inými slovami: na použitie príslušného hmotnoprávneho ustanovenia upravujúceho mimoriadne zníženie trestu neexistuje v prípade naplnenia tej - ktorej podmienky obsiahnutej v naposledy označenom ustanovení Trestného zákona vo vzťahu k obvinenému pozitívny právny nárok. Súd dôvody nepoužitia ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu totiž ani nemusí uvádzať v odôvodnení rozhodnutia, pokiaľ skutočnosti nasvedčujúce niektorému z do úvahy prichádzajúcich dôvodov takéhoto zníženia neboli predmetnom dokazovania. Iba použitie niektorého z ustanovení mimoriadneho zníženia trestu musí súd náležitým spôsobom odôvodniť (viď skorší poukaz na R 57/2007, R 58/2007, R 5/2011, R 51/2014).

Dovolací dôvod navyiac nie je v trestnej veci obvineného L. F. naplnený zákonne predpokladaným spôsobom už len s poukazom na skutočnosť, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 a nasl. Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou fakultatívnou povahou a významom predstavuje paralelu so všeobecnými kritériami určenými pre voľbu druhu trestu a jeho výmery podľa § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a nasl. Trestného zákona, pričom naproti nemu stoja napríklad ustanovenia § 41, resp. § 42 Trestného zákona upravujúce postup súdu pri ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu, respektíve § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré predstavujú naopak ustanovenia kogentnej povahy.

Z toho dôvodu nemožno - podľa subjektívneho názoru obvineného - cit.: „nespravodlivú“ absenciu aplikácie niektorého z odsekov ustanovenia § 39 Trestného zákona podradiť dokonca ani pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Výššie vyjadrené platí aj v prípade obvineným namietaného „nespravovania sa“ závermi vyjadrenými v stanovisku č. R 44/2017. Dotknuté stanovisko explicitne pozitívne pripúšťa možnosť - ale v žiadnom prípade nie povinnosť - použitia vyhlásenia obvineného podľa § 257 ods. 1 písm. b), resp. písm. c) Trestného poriadku ako hmotnoprávne súladný podklad pre postup podľa § 39 a nasl. Trestného zákona napriek absencii výslovnej právnej úpravy upravujúcej aj takúto „alternatívu“.

Ak skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy nevyužili niektoré z citovaných zákonných ustanovení zakladajúce ich moderačné oprávnenie tak, ako tomu je vo veci predstavujúcej predmet dovolacieho prieskumu a uložený trest v konečnom dôsledku vymerali v rámci zákonom predpokladanej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že by trest bol uložený mimo sadzbu upravenú v Trestnom zákone za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného.

Pozornosti najvyššieho súdu neuniklo konštatovanie odvolacieho súdu spočívajúce vo „vytknutí“ nesprávneho priznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona pri ukladaní trestu odňatia slobody a jeho výmery, konkrétne v zmysle § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona (viď str. 8 odsek piaty odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu). Tým podľa záveru odvolacieho súdu došlo k uloženiu trestu v nesprávnej a pre obvineného „priaznivejšej“ výmere (nakoľko obvinenému bol v zmysle rozsudku súdu prvého stupňa ukladaný trest odňatia slobody za súčasného konštatovania poľahčujúcich a priťažujúcich okolností v pomere 2:1 „v prospech“ obvineného). Krajskému súdu napriek uvedenému nezostalo v dôsledku absencie podania riadneho opravného prostriedku - odvolania prokurátorom v neprospech obvineného nič iné, než „zostať pri konštatovaní“, čo treba naostatok vnímať ako postup, ktorý je úplne súladný s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku a v žiadnom prípade nepredstavuje pochybenie hmotnoprávnej, resp. procesnej povahy (tobôž nenaplnia v

naznačenom kontexte žiaden dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

V dôsledku zrejmého nesplnenia žiadneho z dovolacích dôvodov podľa § 371 Trestného poriadku najvyšší súd rozhodol tak, ako je vyjadrené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.